

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Світлана Щербініна
канд.екон.наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

Рівень конкурентоспроможності, соціальної стабільності, економічного розвитку країни безпосередньо залежить від сталого енергетичного розвитку національної економіки, забезпеченню якого сприяє оптимізація структури постачання первинної енергії і кінцевого споживання енергії, формування джерельної бази фінансування енергоефективних заходів з урахуванням особливостей енергоспоживання в різних галузях національної економіки і на рівні домогосподарств із різним рівнем доходів, що в результаті дасть змогу задовольнити енергетичні потреби споживачів за умов мінімізації загальних енерговитрат (максимізації вигоди всіх учасників енергоринку). Формування нової державної політики в контексті сталого енергетичного розвитку з урахуванням досвіду Європейського Союзу є запорукою забезпечення енергетичної незалежності України.

Співпраця України з ЄС реалізується через узгодження ключових напрямів енергетичної політики, котрі визначають такі завдання: захист прав споживачів, недопущення домінування одного постачальника на ринку, підвищення прозорості енергетичного сектора, лібералізація ринку газу та підвищення рівня енергоефективності. Але водночас важливим для економіки України є безперебійне та надійне постачання первинних енергетичних ресурсів, ефективне їх використання.

Специфіка функціонування національного ринку енергетичних ресурсів характеризується тим, що високий рівень монополізації порушує баланс інтересів його учасників у купівлі-продажу енергоресурсів за територіальних, ринкових обмежень; механізми державного та наднаціонального регулювання цін на енергію, попиту та пропозиції недосконалі, високі тарифи знижують доступність енергоресурсів, стримують економічний розвиток суб'єктів господарювання, що супроводжується збільшенням навантаження на державний бюджет, оскільки майже третина домогосподарств отримують субсидії з державного бюджету.

Таким чином, не дотримуються основні принципи функціонування ринку енергетичних ресурсів: незалежність учасників економічного процесу; комерційний характер їх взаємодії; конкуренція суб'єктів господарювання; формування економічних пропорцій під впливом динаміки цін та конкуренції; формування ціни на основі попиту й пропозиції.

Основними гравцями на ринку енергетичних ресурсів є постачальники, транзитери та споживачі енергоресурсів. На світовому ринку енергетичних ресурсів конфлікт інтересів споживачів, країн транзиту й постачальників енергетичних ресурсів загострює проблеми економічної безпеки між взаємозалежними державами. На ринку енергетичних ресурсів України найбільшими споживачами енергоресурсів є промисловість і житловий сектор.

Усі законодавчі ініціативи України декларують вибір європейської моделі функціонування ринку енергетичних ресурсів, а також її прагнення до якнайшвидшої інтеграції до європейського енергетичного простору.

Для України як імпортера енергоносіїв важливою є проблема надійного та безперебійного постачання паливно-енергетичних ресурсів, диверсифікація країн їх надходження, формування енергоефективної поведінки споживачів, спрямованої на оптимізацію енергоспоживання, зменшення енергоемності ВВП країни в цілому.

Отже, сталий енергетичний розвиток є важливим пріоритетом державної енергетичної політики, де ключовими завданнями є модернізація економіки за допомогою пошуків інноваційної активності підприємств і впровадження енергоефективних технологій; стимулювання енергоефективної поведінки домогосподарств, бо саме в цих секторах національної економіки зосереджено значний потенціал енергоефективності.

Політика ЄС у сфері сталого енергетичного розвитку характеризується наявністю регуляторного, законодавчого та правового забезпечення (стратегічних програмних документів, «Зелених книг», відповідних Дорожніх карт і директив), використанням різних інструментів та ініціатив, функціонуванням ефективною системи моніторингу й контролю за їх застосуванням, інтегрованістю з іншими сферами державного регулювання, збалансованою екологічною та економічною поведінкою споживачів і виробників енергії, що свідчить про її успішність.

Адаптацію українського законодавства до законодавства ЄС трактується як сукупність взаємопов'язаних правових, організаційних, соціально-економічних та науково-технічних процесів і заходів, спрямованих на наближення українського законодавства до сучасної європейської правової системи за допомогою розроблення нового та внесення змін до чинного законодавства України з урахуванням загальноєвропейських стандартів, відображених у чинному законодавстві Європейського Союзу й країн ЄС.

Відзначимо, що впровадження європейського досвіду розвитку енергетичного сектора і впровадження європейських енергетичних стандартів сприяє сталому енергетичному розвитку України; знизить високий рівень політизації міжнаціональних відносин в енергетичному секторі; дасть змогу лібералізувати та демонополізувати внутрішні ринки енергетичних ресурсів, зробити їх більш прозорими й конкурентоспроможними та створить умови для їхньої інтеграції в європейський ринок.

Список використаних джерел

1. Денисюк С. П., Таргонський В. А. Сталий розвиток енергетики України у світових вимірах. Енергетика: економіка, технологія, екологія. 2017. № 3. С. 7-31.
2. Енергетична бідність: проблеми та підходи в ЄС та Україні. URL: <http://dixigroup.org>